

Verdensrevolutionens parti (2)

Taler

Peder Furubotn

Dato

27 februar 1923

Sted

Kristiania

Omstendigheter

Arbeiderpartiets landsmøte, debatt om Moskva-tesene

- 1 Jeg kommer ikke her som utsending fra nogen fraktion, men som utsending fra alle ærlige repræsentanter for arbeiderklassen, som har set det som sin opgave at skape en bevægelse som kan frigjøre arbeiderklassen.
- 5 Det er mange vanskelige spørsmål som skal avgjøres, og det er naturlig at der hersker meningsforskjel. Det er derfor nødvendig at gaa tilbunds i de spørsmål som foreligger for at komme til et resultat. Man har uundgaaelig følelsen av at der her er andre ting som overskygger dette.
- 10 Rastad kom i sit indlæg her igaar med et billede som i virkeligheten er et typisk uttryk for skillet i opfatningerne her. Han nævnte at landsorganisationen kunde beslutte streik, og ophæve streik, men den kunde ikke gripe ind i forbundenes virksomhet. Dette søker han at overføre paa partiorganisationen og Internationalen. Hvis det var mulig at lægge en spekulativ tankegang til grund
- 15 for partiets opbygning vilde billedet være rigtig, men et kommunistisk parti er ikke resultatet av en spekulativ mekanisk opbygging. Det maa bygges op som et resultat av de forhold som eksisterer, paa klassekraften.

- Der skal en ren marxistisk forstaaelse til for at kunne skjelne forskjellen. Men
- 20 Kristiania-forslaget tar netop sigte paa at faa overført de principper som landsorganisationen er bygget paa til den internationale organisation. Det er den rene blaaøiethet, og viser at man er helt utenfor det problem som foreligger. Derfor har vi ogsaa hørt en hel del av dem som staar paa Kristiania-forslagets grund fortælle at de ikke tror paa centralismen. Nei, de tror ikke paa den. En
 - 25 marxist spør ikke efter tro, men efter de objektive forhold. Det kan ikke gaa an at si som Gerhardsen, at vi er glad i Internationalen og har kjærlighet til den. Vi er ikke glad i Internationalen i den forstand. Vi er glad i vor egen frigjørelse, og

vi slutter os til Internationalen fordi det er nødvendig. Paa sidste landsmøte
30 uttalte Scheflo at vi skulde staa i Internationalen fordi det var nødvendig for at
kunne seire i vor kamp. Professor Bull sier derimot at vi skal staa der av hensyn
til den russiske revolution, av beundring for den russiske arbeiderklasse. I disse
begrundelser ligger forskjellen som viser den marxistiske forstaaelse.

35 Det blev fremholdt av Rastad at Tranmæl under tesedebatten gjorde et ypperlig
arbeide for at verne om Internationalen og vi andre gjorde ogsaa vort bedste. Jeg
vil være med paa at landsmøtet skal gi Tranmæl tak for det arbeide han dengang
utførte for at verne om Internationalen. Men hvad gjorde Tranmæl og Rastad
den 21. december? Var det at verne om vor International? (Tilrop: Nei, nei!).
40 Naar vi da vet at Kristiania-forslaget er fremkommet efter at der har foreligget et
forslag om brud med Internationalen, maa vi ogsaa forstaa hvad forslaget
indeholder.

Det er ogsaa nævnt, at valget av medlemmer av eksekutivkomiteen herefter skal
45 foretas av verdenskongressen, men er ikke det det samme, som Det norske
arbeiderpartis landsmøte altid har gjort, naar det har valgt sit landsstyre og
centralstyre? Naar det som nationalt er rigtig, blir galt, naar det overføres til den
internationale organisation, saa viser det, at man lar de nationale interesser være
det avgjørende.

50 Jeg skal nævne et litet eksempel. Paa landsmøtet i 1919 forsøkte Bergens-
delegationen at faa en anden repræsentant i landsstyret fra Bergen, men
valgkomiteen og kongressen tok en anden. Der ser man det lokale selvstyre!
(Munterhet). Jeg tror, at landsmøtet gjorde ret dengang. Det hadde bedre evne
55 til at bedømme saken. Den samme tillid har jeg til verdenskongressen, naar det
gjælder dens valg av medlemmer til eksekutivkomiteen.

Jeg skal søke at gi et litet resumé av den politiske utvikling vi har gjennomgaat.
Vi vet, at Karl Marx utformet klassekampens teori. Den utformning var bare
60 mulig med det kapitalistiske samfund som forutsætning. Han søkte at finde
lovmæssigheten i samfundsutviklingen. Vi har set marxismens resultater bli
overført til det kommunistiske parti i Rusland, et land hvor der raadet væsentlig
feodale tilstande. Samtidig har vi set hvorledes kapitalismen i Vest-Europa har
skapt et demokrati som har været den politiske overbygning for kapitalismen,
65 midlet til at utøve kapitalismens aandelige diktatur over arbeiderne.

Det kommunistiske parti i Rusland kom under zarismens tid ind i den udviklingsfase, som nødvendiggjorde opbyggingen av et sterkt parti. Hele den russiske arbeiderklasses udvikling til 1917, likeledes aarene fremover med alt det blod som blev utgydt da, er den praksis som har utformet det kommunistiske parti i Rusland. Det er ikke opbygget spekulativt, men gennem aarelang kamp for at frigjøre det arbeidende folk.

Samtidig ser vi i Vest-Europa, hvorledes demokratiets epoke holder paa at ebbe ut. Fascismen holder paa at gjøre indtog. Kapitalistklassen holder paa at gaa over til undertrykkelse av arbeiderklassen efter nøiagtig samme metode, som blev benyttet under zarismen i Rusland. Hvis derfor ikke vi kan tilegne os de russiske kommunisters erfaringer, saa kommer vi til at gaa gjennom en lidelsesperiode, hvor arbeiderklassen maa gaa gjennom de erfaringer, som heter blodig nedslagtning av arbeiderne. (Sterk tilslutning). Er der nogen som tror, at Vest-Europas kapitalistklasse vil vise større skaansomhet end zardespotiet? (Tilrop: Nei, nei!). Vi har eksempler nok fra Italien, vi har fascismen i alle land. Skal det være nødvendig paa grund av politisk uformuenhet først at faa hundrede tusen av arbeiderne myrdet, før vi faar vore hjerner oplukket?

Ingen vil paastaa, at jeg vil centralismen for centralismens skyld, at jeg er tilhænger av det kommunistiske parti fordi det har en glimrende form. Jeg er tilhænger av partiet, fordi det er en historisk nødvendighet for at arbeiderklassen skal kunne fylde sin historiske opgave. Det er ikke her spørsmål om vilje eller ønske.

Saa vil jeg si et par ord til min gamle gode ven Madsen og citere hvad han uttalte paa landsmøtet i 1921:

«Teserne passer i Rusland, sier man - for der gaar det ikke an at fornegte borgerkrigen. Og man fornegter heller ikke teserne for Tyskland og andre land. Bare her i Norge «passer de ikke». Men er det nogen international synsvinkel som der anlægges? Det er mulig, at den tilspidsede borgerkrig kan være noget fjern for eksempel paa Spitsbergen. Men i virkeligheten er forholdet det, at om der var bevisste kommunister paa Spitsbergen, vilde de akseptere teserne, selvom der ikke fandtes borgerkrig der.»

Jeg vil si, at hvis der var bevisste kommunister i denne forsamling, saa vilde de ogsaa motta de historiske erfaringer, som vi faar gjennom den kommunistiske

Internationale. (Sterk tilslutning).

110 Madsen sier videre: Tesserne er nok i god overensstemmelse med de faktiske forhold. Det lar sig ikke fornegte at kampen mellom arbeide og kapital blir stadig mer uforsonlig og bitter, det vil arbeiderne ogsaa her i landet komme til at erfare. Og derfor er det at Internationalen opfordrer os til ikke at forsømme en time av den kostbare tid, men forberede os aandelig og praktisk paa at løse de opgaver som stilles os, naar den avgjørende kamp mellom arbeide og kapital skal
115 kjæmpes ut.

Tranmæl taler i sit interview med Ny Tid om den extreme vaabenbruk, som er fastsat i tesserne. Mens Madsen sier, at borgerkrigen kommer! Tänk om Madsen kunde si det samme idag som dengang, om han kunde være med og motta
120 verdenskongressens beslutninger med tak, fordi de betyr en forberedelse til verdensrevolutionen.

Det sies, at naar handlingens dag er inde, skal vi ikke svigte. Men det er liten hjelp i at komme med forsikringer om handling, hvis vi ikke har en armé, som er
125 saa sterkt bygget op, at den kan lede revolutionen til seier for arbeiderklassen. I alle land, hvor arbeiderne er gaat til reisning uten forberedelse, er de blit slaat ned. Derfor gjælder det at forberede sig til kampen.

Den avgjørelse, som træffes paa Det norske arbeiderpartis landsmøte denne
130 gang er den viktigste avgjørelse i partiets historie. Kristiania-forslaget innebærer ting som kan og vil føre til brud med Internationalen. Derfor er det klart, at vi maa gjøre alt hvad vi kan for at faa dette forslag nedstemt. Vi skal nedstemme alle de forslag som innebærer, at Det norske arbeiderparti vil opgi sin stilling som en del av verdenspartiet, som skal føre arbeiderklassen til seier over sine
135 fiender. (Langvarig bifald).

140

Kilde

Det norske arbeiderparti. Protokol over forhandlingene paa det 26. ordinære landsmøte 24.-28. februar 1923, s. 100-103.

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/verdensrevolutionens-parti-2>